

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**Гуманітарний факультет
Кафедра міжнародних відносин та права**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
при підготовці до лекційних занять
здобувачів вищої освіти з дисципліни
«МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЯ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ
У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ»**

Одеса: ОНПУ , 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний політехнічний університет
Гуманітарний факультет
Кафедра міжнародних відносин та права

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
при підготовці до лекційних занять з дисципліни
**«МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЯ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ У
СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ»**
для здобувачів вищої освіти спеціальності
291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»
IV курсу VII семестру

**Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри міжнародних відносин та права
Протокол №1 від «28» серпня 2020 р.**

Одеса: ОНПУ – 2020

Методичні вказівки до самостійної роботи при підготовці до лекційних занять з дисципліни **«Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці»** для здобувачів вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» IV курсу VII семестру / Укл.: В. О. Бабіна. Одеса: ОНПУ, 2020. 11 с.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 1	5
Змістовий модуль 1. Міжнародна інтеграція в світовій політиці.	5
Лекція 1. Світова політика: поняття, риси, особливості.	5
Завдання на самостійну роботу 1	5
Лекція 2. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці: поняття, сутність та особливості.	5
Завдання на самостійну роботу 2	5
Лекція 3. Категорія інтеграції у сучасних міжнародних відносинах. Передумови розвитку і етапи становлення інтеграційних процесів.	5
Завдання на самостійну роботу 3	5
Лекція 4. Роль та місце інтеграції в сучасних міжнародних відносинах.....	6
Завдання на самостійну роботу 4	6
Лекція 5. Інтеграційні об'єднання в сучасному світі	6
Завдання на самостійну роботу 5	6
Лекція 6. Розвиток інтеграційних процесів у Європі та на пострадянському просторі.....	6
Завдання на самостійну роботу 6	6
Лекція 7. Україна в Європейських інтеграційних процесах.	7
Завдання на самостійну роботу 7	7
Лекція 8 Глобалізація як процес всесвітньої інтеграції.	7
Завдання на самостійну роботу 8	7
СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 2	7
Лекція 9. Глобалізація та криза модернізму.	7
Завдання на самостійну роботу 9	7
Лекція 10 Глобалізація та світова цивілізація.....	8
Завдання на самостійну роботу 10	8
Лекція 11. Глобалізація та антиглобалістський рух.	8
Завдання на самостійну роботу 11	8
Лекція 12. Вплив глобалізації на країни Латино-Карибської Америки.	8
Завдання на самостійну роботу 12	8
Лекція 13. Сучасні тенденції та актуальні процеси міжнародних відносин та їх вплив на країни Африки.	8
Завдання на самостійну роботу 13	9
Лекція 14. Сучасні тенденції та актуальні процеси міжнародних відносин та їх вплив на країни Східній та Південно-Східній Азії та Близького Сходу.	9
Завдання на самостійну роботу 14	9
Лекція 15. Місце і роль України в процесі глобалізації.....	9
Завдання на самостійну роботу 15	9
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	10

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці» є складовою частиною вивчення дисциплін циклу професійної підготовки вибіркової частини навчального плану і посідає важливе місце серед дисциплін, що викладаються у вищих навчальних закладах, які готують спеціалістів з міжнародних відносин.

У сучасних глобалізаційних умовах більшість держав світу безпосередньо включені в інтеграційний процес, який і виступає основним простором для їх геостратегічного розвитку. Складовими елементами інтеграційного процесу в умовах глобалізації є формування, розширення, поглиблення, зміцнення та ущільнення системи транснаціональних зв'язків між державами, об'єднаннями, які безпосередньо змінюють специфіку функціонування системи державного управління. Інтеграційний процес закономірно має кілька напрямів, причому ці напрями не обов'язково регламентуються конкретною інтеграційною ідеєю.

Для вивчення дисципліни «Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці» здобувачами вищої освіти передбачено такі форми занять - лекційні, практичні заняття і самостійна робота.

Мета дисципліни: розширення теоретико-методологічної і професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які повинні визначати особливості, напрямки і параметри розвитку інтеграційних процесів у контексті глобалізації, засвоїти досвід формування та реалізації загальної стратегії розвитку світової політики.

Завдання дисципліни:

- засвоєння здобувачами вищої освіти базових знань про світову політику, теоретичні школи і теорії світової політики та формування сучасної системи світової політики;
- на основі аналізу відповідних концепцій з'ясувати природу й зміст розвитку інтеграційних процесів у контексті глобалізації;
- розкрити зміст розвитку інтеграційних процесів як рушійної сили основних тенденцій сучасної глобалізації;
- визначити шляхи формування державно-політичного курсу України в контексті розвитку сучасних інтеграційних та глобалізаційних процесів.

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- тлумачення основних термінів, які стосуються міжнародної інтеграції та глобалізації;
- основні етапи становлення, розвитку військово-політичних та економічних інтеграційних об'єднань;
- становлення та особливості функціонування провідних регіональних інтеграційних об'єднань (ЄС, Євразійський Союз, АСЕАН, МЕРКОСУР, ЕКОВАС та інших);
- сутність глобалізації та основні підходи до її вивчення;
- процес розвитку глобалізації та її особливості в цивілізаційному, політичному та економічному вимірах;
- сутність антиглобалізму та альтерглобалізму.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці» є комплекс самостійних робіт здобувача з метою більш глибокого оволодіння матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Методичні вказівки містять перелік завдань, які здобувач має виконати, самостійно опрацювавши фахову вітчизняну та іноземну літературу, нормативно-правові акти міжнародного характеру тощо. Перелік завдань для самоперевірки знань здобувачем в

зазначених методичних вказівок згруповано за відповідними змістовними модулями, вони є орієнтиром при проведенні контрольного опитування під час лекційного заняття.

З усіма питаннями, які виникають у здобувача під час вивчення дисципліни, в тому числі при самостійній роботі та підготовці до занять, він може звернутися до викладача (лектора та/або викладача з практичних занять) відповідно до графіку його консультацій щотижня, а також безпосередньо на лекційних заняттях.

СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Міжнародна інтеграція в світовій політиці.

Лекція 1. Світова політика: поняття, риси, особливості.

1. Міжнародні відносини і світова політика: основні поняття.
2. Головні цілі світової політики.
3. Рівні аналізу й методи дослідження світової політики.
4. Підходи щодо визначення світової політики.
5. Міжнародний порядок та міжнародна політика.

Основні поняття: міжнародні відносини, світова політика, міжнародний порядок.

Завдання на самостійну роботу 1

1. Що таке Міжнародні Відносини на вашу думку?
2. Які головні цілі світової політики?
3. Порівняйте світову та міжнародну політику.
4. Які підходи щодо визначення політики Вам відомі?
5. Назвіть методи дослідження світової політики.

Лекція 2. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці: поняття, сутність та особливості.

1. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці як соціальне явище.
2. Основи закономірності й категорії міжнародної інтеграції та глобалізації у світі.
3. Методи дослідження інтеграційних процесів.

Основні поняття: міжнародна інтеграція, глобалізація, світова політика, інтеграційні процеси.

Завдання на самостійну роботу 2

1. Як ви зрозуміли поняття міжнародна інтеграція та глобалізація?
2. Як ви можете пояснити поняття «суспільство»?
3. Поясніть термін «економічна інтеграція».
4. Політична сфера акумулює в собі...?

Лекція 3. Категорія інтеграції у сучасних міжнародних відносинах. Передумови розвитку і етапи становлення інтеграційних процесів.

1 Категорії міжнародного співробітництва і інтеграції у сучасних міжнародних відносинах.

2. Поняття інтеграції та інтеграційного процесу. Види інтеграції.
3. Етапи розвитку інтеграційних об'єднань.
4. Зовнішня політика України.

Основні поняття: міжнародне співробітництво, міжнародні відносини, інтеграція, інтеграційний процес, інтеграційні об'єднання, зовнішня політика.

Завдання на самостійну роботу 3

1. Що таке зовнішня політика?
2. Які існують рівні інтеграції?

3. Назвіть етапи розвитку інтеграційних об'єднань.
4. Які є види інтеграцій?
5. Назвіть на вашу думку позитивні та негативні наслідки розвитку інтеграційних процесів у сучасному світі.

Лекція 4. Роль та місце інтеграції в сучасних міжнародних відносинах.

1. Поняття регіону, регіоналізму і регіоналізації у сучасних міжнародних відносинах.
2. Відкритий і закритий регіоналізм, їхнє співвідношення з процесами інтеграції.
3. Вплив процесів глобалізації та регіоналізації на розвиток інтеграційних процесів та об'єднань.

Основні поняття: регіон, регіоналізм, регіоналізація

Завдання на самостійну роботу 4

1. Які причини і передумови посилення інтеграційних процесів на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин?
2. Які ви знаєте поняття регіоналізму і регіоналізації у МВ?
3. Термін "глобалізація" походить від французького "global", тобто, поясніть своїми словами значення цього терміну. МПР-що означає це поняття?

Лекція 5. Інтеграційні об'єднання в сучасному світі

1. Види міжнародних інтеграційних об'єднань
2. Основні інтеграційні утворення Європи, Азії, Африки та Америки.
3. Трансконтинентальні інтеграційні структури.
4. Частка «тріади» у світовому ВВП, експорті та інвестиціях.

Основні поняття: міжнародні інтеграційні об'єднання, інтеграційні структури, експорт, інвестиції.

Завдання на самостійну роботу 5

1. Трансконтинентальні інтеграційні структури, що вам відомо?
2. Частка «тріади» у світовому ВВП, що це таке?
3. Назвіть види міжнародних інтеграційних об'єднань.
4. Основні інтеграційні утворення Європи, які ви знаєте.

Лекція 6. Розвиток інтеграційних процесів у Європі та на пострадянському просторі.

1. Витоки і передумови європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.
2. Трансформація Європейських Співтовариств у Європейський Союз.
3. Європейський Союз: мета, механізми й особливості формування та функціонування.
4. Етапи розширення ЄС.
5. Вступ до ЄС країн ЦСЄ.
6. Діяльність та ефективність ОБСЄ.

Основні поняття: інтеграція, інтеграційні процеси.

Завдання на самостійну роботу 6

1. Вступ до ЄС країн ЦСЄ.
2. Що вам про це відомо?
3. Які етапи розширення ЄС ви знаєте?
4. Назвіть основні напрямки діяльності СНД.
5. Що вам відомо про Митний Союз?

Лекція 7. Україна в Європейських інтеграційних процесах.

1. Європейський вибір України як головний вектор подальшого розвитку нашої держави.
2. Інституційно-правові основи співробітництва України та ЄС.
3. Критерії розширення і поглиблення європейської інтеграції в Україні.
4. Перспективи розвитку відносин між Україною та ЄС.
5. Європейська інтеграція та місце в ній України.

Основні поняття: європейська інтеграція, інституційно-правові основи.

Завдання на самостійну роботу 7

1. Назвіть позитивні інтеграції України в ЄС для України та Євросоюзу.
2. Європейська інтеграція та місце в ній України.
3. Які перспективи розвитку відносин між Україною та ЄС.
4. Дайте оцінку стану інтеграційних процесів і взаємодії ЄС та України.

Змістовий модуль 2. Основні складові дипломатичного протоколу та етикету.

Лекція 8 Глобалізація як процес всесвітньої інтеграції.

1. Сутність глобалізації як процесу сучасного світового розвитку.
2. Теорії глобалістики західної та вітчизняної науки.
3. Формування нової соціопланетарної реальності у світовій та міжнародній політиці.
4. Агенти глобалізації: «великі» світові держави.
5. Глобалізація як виклик сучасності.

Основні поняття: глобалізація, світовий розвиток, глобалістика, соціопланетарна реальність.

Завдання на самостійну роботу 8

1. Охарактеризуйте сутність глобалізації.
2. У чому різниця між асиметричним і гетерогенним характером глобалізації?
3. Що таке глобалізація капіталізму?
4. Охарактеризувати глобалізацію злочинності.

СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 2

Лекція 9. Глобалізація та криза модернізму.

1. Глобальна криза модернізму (XIX-XX ст.).
2. Диференціація країн на світових лідерів. Проблеми формування глобального ринку праці.
3. Глобальні екологічні виклики сучасності.
4. Глобалізація злочинності.
5. Системна криза високорозвинутих держав світу як глобальний процес.

Основні поняття: криза модернізму, диференціація країн, ринок праці, глобалізація злочинності, системна криза.

Завдання на самостійну роботу 9

1. Дайте характеристику теорії модернізму.
2. Що таке поляризація?
3. У чому полягає ідея «золотого мільярду» та як це пов'язано з глобалізацією?
4. Охарактеризуйте процес глобалізації злочинності (торгівля наркотиками, зброєю, людьми та ін.).

Лекція 10 Глобалізація та світова цивілізація

1. Глобальні цілі людства.
2. Глобальні проблеми сучасності.
3. Глобалізація та використання ресурсів.
4. Характеристика міграційних процесів в умовах глобалізації.
5. Розвиток явища тероризму в умовах глобалізації.

Основні поняття: глобальні цілі, глобальні проблеми, міграційні процеси, тероризм.

Завдання на самостійну роботу 10

1. Що таке глобальні цілі людства?
2. Охарактеризуйте міграційні процеси в умовах глобалізації.
3. Що таке тероризм?
4. Назвіть види тероризму та наведіть приклади найбільших терористичних актів.

Лекція 11. Глобалізація та антиглобалістський рух.

1. Наукова концептуалізація проблеми антиглобалізму, поняття та сутність трактування.
2. Виникнення антиглобалістського руху в сучасному світі: чинники, еволюція та форми існування.
3. Мета і завдання антиглобалістів: їх соціальний склад, галузі та мотивація єднання.

Основні поняття: концептуалізація, антиглобалізм.

Завдання на самостійну роботу 11

1. Дайте визначення руху антиглобалізму та його сутності.
2. Охарактеризуйте чинники антиглобалізму та мету його існування.
3. Що собою являють антиглобалісти та хто може стати учасником цього руху?

Лекція 12. Вплив глобалізації на країни Латино-Карибської Америки.

1. Карибо-Латинська Америка як географічне і політичне поняття.
2. Адаптація МЕРКОСУР та сучасні напрямки її діяльності.
3. Характер економічного та політичного впливу США у регіоні у рамках актуальної національної стратегії країни.
4. Спільнота латиноамериканських і карибських держав (Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribenos, CELAC).
5. Позиція латиноамериканських держав у питанні створення загально континентальної зони вільної торгівлі.

Основні поняття: економічний вплив, політичний вплив.

Завдання на самостійну роботу 12

1. Дайте характеристику загальному поняттю Латинської Америки та Карибському регіону.
2. Охарактеризуйте діяльність МЕРКОСУР.
3. ОАД: діяльність, цілі та завдання.
4. Якою є роль Спільноти латиноамериканських і карибських держав?
5. Як саме реагують держави Латинської Америки на зону вільної торгівлі?

Лекція 13. Сучасні тенденції та актуальні процеси міжнародних відносин та їх вплив на країни Африки.

1. Динаміка економічного і політичного розвитку африканських країн.
2. Соціально-економічна характеристика Африки на початку XXI ст.

3. «Афропесимісти» та «афрооптимісти».
3. Інтеграційні процеси в Африці.
4. Політика провідних країн світу стосовно Африки.

Основні поняття: економічний розвиток, політичний розвиток, інтеграційні процеси.

Завдання на самостійну роботу 13

1. Охарактеризуйте динаміку розвитку Африканського континенту.
2. У чому полягає різниця між «афропесимістами» й «афрооптимістами»?
3. Дайте характеристику інтеграційним процесам в Африці.
4. Яка роль міжнародних організацій на континенті?
5. Охарактеризуйте протокольно-етикетні традиції африканських країн.

Лекція 14. Сучасні тенденції та актуальні процеси міжнародних відносин та їх вплив на країни Східній та Південно-Східній Азії та Близького Сходу.

1. Політичні аспекти розвитку в Східній та Південно-Східній Азії.
2. АСЕАН: причини виникнення та цілі.
3. Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС).
4. Взаємодія глобальних та регіональних тенденцій на Близькому та Середньому Сході.
5. Місце та роль Близького Сходу у формуванні сучасних міжнародних відносин.
6. Регіональні організації на Близькому та Середньому Сході, специфіка інтеграційних процесів у регіоні.

Основні поняття: економічне співробітництво, економічна інтеграція.

Завдання на самостійну роботу 14

1. Якими є політичні аспекти інтеграції в ПСА?
2. Охарактеризуйте геополітичну ситуацію в регіоні Південно-Східної Азії.
3. Дайте загальну характеристику АСЕАН.
4. У чому полягає сутність, цілі та завдання АТЕС?
5. Якими є перспективи співробітництва України з регіонами Південно-Східної Азії?
6. Проаналізуйте структуру, принципи та специфіку діяльності Ліги арабських держав.
7. Проаналізуйте структуру, принципи та специфіку діяльності Ради Співробітництва арабських держав Перської затоки.

Лекція 15. Місце і роль України в процесі глобалізації.

1. Участь України в глобалізаційних політичних, екологічних, правових, інформаційних процесах.
2. Образ України в сучасному світі, що глобалізується.
3. Соціальні наслідки глобалізації в Україні.
4. Забезпечення національних інтересів України крізь призму глобалізації.

Основні поняття: глобалізаційний процес, соціальні наслідки, національні інтереси.

Завдання на самостійну роботу 15

1. Охарактеризуйте участь України в процесі глобалізації.
2. Якими є наслідки (позитивні та негативні) глобалізації для України в її галузях життєдіяльності? (Економічна, соціальна, політична та інші).
3. Чи є перспектива розвитку нашої держави у процесі глобалізації?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. М. Вотс, В. Босхардт, Д. Хамеле, Б. Мезарош, С. Одоржинські Глобалізація: навч. посіб. Київ : Амадей, 2007. 480 с.
2. Лозовицький О. С. Глобалізація і держава: світовий інтеграційний процес чи регіональний перерозподіл, URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12LOSGRP.pdf>
3. Лукашевич В. М. Глобалістика: навч. посіб. / В. М. Лукашевич. 2-ге вид., доп. та випр. Львів: Новий світ-2000, 2005. 440 с.
4. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацяк 4-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2011. 406 с.
5. Артёмов І.В., Бакуменко В.Д., Ващук О.М., та ін. Міжнародна інтеграція: навч. посіб. Ужгород: Ліра, 2009. 472 с.
6. Волошко Н.О., Курінна І.Г. Міжнародна економічна інтеграція: концепція багатофакторної моделі становлення та розвитку URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2019/7.pdf
7. Заболотна М.Ф. Роль інтеграційних та дезінтеграційних процесів у сучасному світі, URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268617788.pdf>
8. Назаров М. І., Макаренко О. Я. Сучасний стан інтеграційних процесів у світі URL: http://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/9.pdf
9. Пазізіна К. В., Уніят А. В Світова та Європейська інтеграція. Тернопіль. 2013. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/19241/1/Посіб.%20.pdf>
10. Світова та європейська інтеграція: Навчальний посібник / за заг. ред. Я. Й. Малика. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005. С. 187.
11. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади / за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. Львів, 2002.
12. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації/ за редакцією проф. А. П. Голікова, проф. О. А. Довгаль. Харків. 2015. URL: http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/064bfbc872b46bc1eb2efeb_c93695e89.pdf

Додаткова література

13. Філіпенко А.С., Будкін В.С., Дудченко М.А. та ін. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності: монографія Київ: Знання України, 2004. 304 с.
14. Наумкіна С. Глобалізація: тенденції інтеграції, універсалізації та поляризації сучасного світу / С. Наумкіна, Ю. Ткачук // Політ. менеджмент. 2005. № 6. С. 121-128.
15. Потехін О. В. Глобалізація безпеки: навч. посіб. / О. В. Потехін, І. Я. Тодоров. Донецьк: Ноулідж, Донец. від-ня, 2011. 246 с.
16. Розумюк В. Феномен антиглобалізму: проекція світового громадянського суспільства чи глобальний політичний проект? / В. Розумюк // Наук. зап. ін-ту політ. і етнонац. дослідж. 2007. Вип. 36. С. 71-81.
17. Сакович В. Антиглобалізм: стан і перспективи / В. Сакович // Політ. менеджмент. 2005. №1. С. 137-142.
18. Кулінич М.А., Татаренко Н.О., Ціватий В.Г. та ін.; Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем: навч. посіб. / за наук. ред. проф. Л. Д. Чекаленко; відп. ред. проф. Н. О. Татаренко. Київ: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. 628 с.
19. Суботін А. А. Теорія міжнародних відносин: посібник-хрестоматія / А. А. Суботін, М. С. Каменецький. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2007. 192 с.
20. Суліма Є.М. Глобалістика / Суліма Є.М., Шепелев М.А. Київ: Вища школа, 2010. 544 с.

21. Суліма Є. Сучасна глобалістика: політика, освіта і культура / Є. Суліма, М. Шепелєв. 2-ге вид., доп. Київ: «МП Леся», 2012. 612 с.
22. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин / В. Ф. Цимбалістий. Львів: Новий Світ-2000, 2010. 360 с.

Бібліотеки України

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна парламентська бібліотека України. – URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
3. Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин – URL: <http://sshdir.org.ua/>
4. Одеська національна наукова бібліотека URL: <http://www.odnb.odessa.ua/>